ՆՈՐ ԽԱՐԴԱԽԱՆՔՆԵՐ ՄԱՍԻՍՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Posted on March 31, 2021 by Keghart

Category: Opinions

Ո՞վ որուն խրատ կու տայ.

Keghart.org Խմբագրական, 31 Մարտ 2021

Ազգովին կը դիմագրաւենք անորոշ իրավիճակներ՝ 2020-ի Սեպտեմբերին սկսած պատերազմէն եւ հայկական ուժերու պարտութենէն ետք: Մեր երկրին մէջ ստեղծուած է ջղագրգռութեան, անհանդուրժողութեան, փոխադարձ խիստ մեղադրանքներու մթնոլորտ մը, ուր կողմերը իրարու կը վերագրեն պատերազմի խայտառակ ելքին պատճառները: Մտահոգիչ է նաեւ ռուսամէտ երեւալու մէջ նկատուած մրցակցութիւնը, կարծես այդ ըլլար միայն մեր գլխաւոր արժէչափը, որովհետեւ «ռուսամէտ-հակառուս» եզրերը պայմանական են եւ անպայման քաղաքական արեւելումի (օրիանտացիա) հետ յաճախ չեն առնչուիր:

Թուենք լոկ քանի մը հատը մեզ յուզող եւ տառապեցնող խնդիրներէն:

1.- Գերիներու վերադարձը եւ զանոնք քաղաքական զիջումներ կորզելու որպէս ճնշամիջոց օգտագործելը:
2.- Հայաստանի Խորհրդային սահմաններու վերանայումի փորձ ի վնաս ՀՀ-ի:
3.- Արցախի գրաւեալ տարածքներու ապագան եւ Արցախի կարգավիճակը:
4.- ՀՀ-էն ներս տիրող ընկերային, քաղաքական եւ տնտեսական քաոսը, որուն հետ կ'առնչուի ՀՀ խորհրդարանական ընտրութիւններու թնճուկը եւ «Իմ քայլականներու» յամառ կեցուածքը:
5.- Ընդդիմադիր ուժերէն ինքնակոչ «Ազգային փրկութիւն»ի ցուցադրած անհանդուրժողականութիւնը:
6.- Դատական, իրաւական եւ ընտրական համակարգերու եւ հիմնարկներու (ինստիտուտ) կողմնակալ գործունէութիւնն ու աչառութիւնը:
7.- Արտագաղթի սպառնալիքը:
8.- Ազգային կրթութեան եւ դաստիարակութեան սպառնացող խորթ տեսութիւններ կիրարկելու միտումները:
9.- ՀՀ-սփիւռք տարօրինակ, ոչ-յստակ եւ որեւէ ծրագրաւորումէ զուրկ յարաբերութիւնները:
10.- ՌԴ-Թուրքիա/Ատրպէյճան եւ թրքալեզու ազգութիւններու միջեւ խմորուող համադաշնութեան մը ուրուագծումը:
11.- Ըստ էութեան ՀՀ-ի ենթակայութիւնը ՌԴ-էն:

ՀՀ-ի եւ Արցախի մէջ կատարուած զարգացումները պէտք է դիտել տարածաշրջանային պարունակին մէջ: Մէկ կողմէն Արեւմուտք-ՆԱԹՕ ընդ ՌԴ հակասութիւններու եւ մրցակցութիւններու սրումը, միւս կողմէ ազդեցութեան գօտիներու եւ սահմաններու վերաբաշխման միտումները՝ Կովկասը դրած են կիզակէտի տակ: Յստակօրէն կ'երեւայ տնտեսա-քաղաքական նոր համաձայնութիւններու կամ դաշինքներու ուրուագիծը

շրջանին մէջ: Այս ծիրին մէջ արդէն կարելի է ձեւաւորուած նկատել Ռուսաստան-Թուրքիա մերձեցման լուրջ փորձերը, ուր Թուրքիա քայլ մը եւս յառաջխաղացում արձանագրեց շնորհիւ Փութինեան ՌԴ-ի որդեգրած քաղաքականութեան:

Վաղուց Թուրքիայի սանձերը ազատ ձգուած են ԱՄՆ-ի կողմէ՝ այնքան ատեն որ հակա-ԱՄՆ ուժի մը չի վերածուիր անիկա: Ասոր լաւագոյն ապացոյցը եկաւ ՆԱԹՕ-ի Գլխ. Քարտուղար Ճենզ Սթալթէնպըրկէն (Jens Staltenberg), որ բացէ ի բաց յայտարարեց. «Քաղաքականութիւնը բարոյականութենէ զուրկ է, իսկ Թուրքիան կը կռուի ահաբեկչութեան դէմ»: Ուրիշ տեղ մըն ալ ըսած է. «Կը կարծեմ թէ մենք պէտք է հասկնանք Թուրքիոյ կարեւոր դաշնակից պետութիւն մը ըլլալու պարագան: Նայեցէք քարտէսին եւ դուք կը տեսնէք թէ Թուրքիան ծայրայեղօրէն կարեւոր է»: Այսինքն, Արեւմուտքի կողմէ ահաբեկիչ նկատուած ուժերու դէմ սանձազերծուած պայքարին մէջ իրենք դաշնակիցներ են: Այստեղ ի հարկէ դիտաւորեալ կերպով ակնարկութիւն չ'ըլլար թէ ո՞ր ահաբեկիչներու մասին է խօսքը. խօսքը կը վերաբերի միայն Իրանի՞ն, Հըզպոլլայի՞ն, Պաշշար Ասատի Սուրիայի՞ն, հապա ո՞ւր մնացին Իզրայէլն ու Թուրքիան... Սա մեզի քաջ յայտնի «երկու չափ եւ երկու կշիռք» (double standard) արեւմտեան մօտեցումի դասական օրինակ մըն է:

Հետեւաբար հարց կը ծագի՝ ի՞նչ կարելի է սպասել Արեւմուտքէն (իմա՝ ԱՄՆ-էն, Միացեալ Թագաւորութենէն-UK-, Եւրոպական Միութենէն եւ առհասարակ ՆԱԹՕ-էն), որ թոյլ ու հաշուենկատ դիտողութիւններէն բացի ոչինչ ձեռնարկեց Թուրքիա-Ատրպէյճան նախայարձակման օրերուն, մանաւանդ երբ շուրջ 1200 մահմետական ահաբեկիչներ կը մասնակցէին նաեւ Արցախի վրայ սանձազերծուած յարձակումներուն ու տակաւին Իզրայէլեան հսկայական զինուորական գերարդիական էլեկտրոնային սարքեր կու գային համալրելու նախայարձակներու ոհմակները: Հարց կը ծագի՝ որքանո՞վ վստահելի կամ հնարաւոր դաշնակից կարելի է նկատել Արեւմուտքը ընդարձակ առումով եւ որքա՞ն անկեղծութիւն կարելի է ակնկալել անկէ:

Գալով ՌԴ-ին, գոնէ վերջին հինգ տարիներուն, յատկապէս 2016-ին Արցախի վրայ յարձակման օրերուն, ՌԴ պարզապէս իր դէմքը թաքցուց Քրեմլինի պարիսպներուն ետին եւ բաւարարուեցաւ ոչինչ ըսող կոչեր ուղղելով կողմերուն եւ խաղալով «չէզոքութեան խաղաքարթը», որ ըստ էութեան ազրպէյճանամէտ էր, որովհետեւ նախայարձակը Հայաստանի կամ Արցախի ուժերը չէին: Վերջին կեցուածքը նորութիւն չէր հայերուս համար, որովհետեւ անոր նախօրինակը տեսանք Սումգայիթի եւ Պաքուի կոտորածներու օրերուն...

Այսօր պատկերը փոխուած է ի վնաս հայութեան եւ հաւանաբար նաեւ ոչ հեռու ապագային՝ Ռուս ժողովուրդի համար: Մեկուսացուած եւ օլիկարխացուած Ռուսաստանը նախագահ Փութինի իշխանութեան գալով գրեթէ ոչինչ ըրաւ իր ժողովուրդին մէջ ամրապնդելու ժողովրդավարական սկզբունքները, որոնք դեռեւս 19-րդ դարուն եղած էին ռուս յառաջդիմական պուրժուազիայի գաղափարախօսութեան

հիմքերը: «Նոր Ռուսաստանը» կամ Փութինեան Ռուսաստանը փոխանակ զգալիօրէն բարելաւելու ռուս աշխատաւոր ժողովուրդի ու մտաւորականութեան կենսամակարդակը, զգալիօրէն կաղաց, վկայ՝ ռուս ժողովուրդի անձն գլուխ եկամուտը (GDP): Ու՞ր է այն (Խ.) Ռուսաստանը, որ արուեստներու եւ մշակոյթի աշխարհին մէջ չափանիշեր ստեղծած էր, ո՞ւր է այն Ռուսաստանը, որ քիչ թէ շատ միջին մակարդակին համապատասխանող տնային սարքեր եւ ինքնաշարժներ կ'արտադրէր: Ցաւօք սրտի, Հարաւային Քորէայի KIA մակնիշի ինքնաշարժի համազօր մը չկրցաւ շուկայ իջեցնել ցարդ:

Ցաւոք կը նշենք որ Ռուսաստանի Դաշնութիւնը կ'արտածէ իր ընդերքի հարստութիւնը եւ ընտրողաբար զինուորական սարքեր ու ռազմամթերք ծախելով կը փորձէ ծփալ: Ահաւասիկ այս պատկերին մէջ կը յայտնուի Թուրքիան, որ կը կատարէ միլիառաւոր տոլարի ներդրումներ եւ կու տայ առանձնաշնորհումներ ՌԴ-ին: Փութինեան Ռուսաստանը շուկայ չունի համաշխարհային ծաւալով, հետեւաբար պէտք ունի Թուրքիոյ եւ այսպէս կոչուած որոշ ատենէ մը ի վեր «Ալթայան» ծրագրի մը ձեւաւորման, որպէսզի թրքալեզու ժողովուրդներու հետ համագործակցելով փորձէ ծփալ եւ զանոնք հեռացնել Արեւմուտքէն:

Հիմա հասկնալի կը դառնայ թէ ինչո՞ւ համար ՌԴ-Թուրքիա-Ազրպէյճան սիրաբանութեան զոհ կ'երթայ Հայաստանն ու Արցախը, ահա թէ ինչո՞ւ համար ՀՀ-էն ներս կը լսուին ազատ ճանապարհային եւ բարեկամական երթեւեկութիւններու մասին արտայայտութիւններ, զորս կ'ուզեն «ծախել» հայ ժողովուրդին: Այս օրերուն պատահական չենք գտներ, երբ փորձ կը կատարուի Թուրքիան թշնամի պետութիւն չներկայացնել, շատ չարծարծել ցեղասպանութեան թեման, կոծկել կամ սառեցնել այս նիւթը...

Հիմա հասկնալի կը դառնայ թէ ինչո՞ւ կը հնչեն ՀՀ-ը եւ Հայ ժողովուրդը «հակառուս» ներկայացնելու տարազումները, որոնք սկսան երեւնալ ռուս մամուլին մէջ՝ Գարեգին Նժդեհի արձանի բարձրացումէն ետք, ահա թէ ինչո՞ւ նոյն այդ մամուլին եւ ընկերային կաշառուած ցանցերէն ներս կը հնչեն հակահայ արտայայտութիւններ, որոնցմէ կու գայ ազրպէյճանական քարիւղի հոտ, եւ ահա թէ ինչո՞ւ սա միամիտ ու ծիծաղելի պատրուակը կը հրամցուի թէ՝ Նախ. Փութին ուզեր է դաս մը տալ Ն. Փաշինեանին, որ փորձեր է Արեւմուտքի հետ որոշ մօտեցումներու մասին մտքերու փոխանակութիւն ունենալ...:

Ո՞ւր կ'երթայ Կրիպոյետովներու, Թոլսթոյներու, Չեխովներու, Չայքովսքիներու, Լերմոտովներու եւ Մայաքովսքիներու Ռուսաստանը...: Պատասխանը թողունք ռուս իրաւ ժողովրդավարներուն, իսկ հայերս մտածենք այս կացութեան մէջէն դուրս գալ նուազագոյն վնասով:

Վիճակը աննախադէպօրէն բարդ է եւ կ'ապրինք հակասութիւններու թնճուկի մը մէջ: Ի

հարկէ այս կացութենէն դուրս գալու հիմնական պարտաւորութիւնը կ'իյնայ օրուայ իշխանութիւններուն վրայ, որոնք դրական նշաններ ցոյց չեն տար թէ ունին այդ պատրաստուածութիւնը եւ ունակութիւնը, որովհետեւ փաստօրէն ներկայիս իշխանութիւնը կը գտնուի «Իմ քայլական» միջակութիւններու ձեռքին մէջ: Կը կարծենք թէ մեր հայրենիքը ունի գոյութենական լուրջ խնդիր մը, որ միայն ՀՀ-էն ներս ապրող հայութեան ուսին պէտք չէ ծանրանայ: Եօթ-ութ միլիոն սփիւռքն ալ պէտք է մասնակից դարձնել որպէսզի համայն հայութեան միասնական ուժերով կարենանք ստեղծել մարմին մը, գերատեսչութիւն մը կամ մտքերու փոխանակութեան յանձնախումբ մը, որ կարենայ իր վրայ վերցնել գոյութենական այս լուրջ մարտահրաւէրը եւ համախոհաբար որդեգրէ ռազմավարութիւն մը:

Comments

Armen Baghdoyan – 2021-04-01 19:54:35
Աչքերուս չեմ հաւատար որ երեք տարուան խաւարամիտ ղեկավարութեան անպատմելի խարխափումներէն և ազգաքանդ արարքներէն ետք՝ տակաւին կը կարդամ մեղաւորին մեղքերը ազգին գլխուն փաթթելու ապիկար փորձեր: Անխախտելի յամառութեամբ: Նոյնիսկ երբ մեղաւորը հրապարակաւ ներողութիւն կը խնդրէ ժողովուրդէն իր բազում «սխալանքներուն» համար՝ խորհրդարանական արտակարգ ընտրութիւններու իր արշաւին ընթացքին: Այսքանը այլևս մարսելի չէ: Խելքերնիս գլուխնիս պիտի հաւաքե՞նք՝ թէ ոչ: Նախ պիտի ընդունինք, անսակարկ համեստութեամբ, նա'և ոգեկան քաջութեամբ՝ որ Հայաստանի վերջին երեք տարիներու անցուդարձները հիմնովին ալեկոծեցին և այլանդակեցին ոչ միայն Հայաստանի ժողովուրդը , այլև համայն սփիւռքահայութիւնը՝ ինքնաքանդողական աներեւակայելի մոլորումով: Ստորև կը մէջբերեմ խմբագրականի վերջին երկու կէտերը, որոնց հմուտ իմացութիւնը՝ ըստ իս՝ Հայաստանի և հայ ժողուրդին համար ամենէն անհրաժեշտ տարերքն են ներկայի ընկերային և քաղաքական խառնիճաղանճ իրարանցումները հասկնալիօրէն ընդգրկելու և պարզաբանելու համար: Այդտեղ թաղուած է շան գլուխը: «10.- ՌԴ-Թուրքիա/Ատրպէյճան եւ թրքալեզու ազգութիւններու միջեւ խմորուող համադաշնութեան մը ուրուագծումը: 11.- Ըստ էութեան ՀՀ-ի ենթակայութիւնը ՌԴ-էն:» Այս երկու կէտերը չեն համապատասխաներ ո'չ պատմական իրողութիւններուն, ո'չ ալ աշխարհաքաղաքական արդի դրոյթներուն: Անոնք միայն կը մատնեն հիմքերը մեր ժողովուրդի ճակատագրական մոլորումներուն: Հայոց նորագոյն պատմութեան որևէ ուսանող քաջածանօթ պէտք է ըլլայ ռուս-հայկական դարաւոր բարեկամութեան: Միայն քսաներորդ դարուն՝ Ռուսաստան երեք անգամ Հայաստանը փրկած է վերջնական անհետացումէ: Այսօր Հայաստանի և կրճատուած Արցախի գոյութիւնը կը պարտինք դարձեալ Ռուսաստանին: Հակառակ երկու համաշխարհային պատերազմներուն մէջ կրած անհիմանալի կորուստներուն և Արևմտեան ուժերու կողմէ տնտեսական ու քաղաքական շրջափակումներուն՝ Սովետական Միութիւնը վերապրած է եօթասուն տարի շնորհիւ Ռուսատանին, դառնալով աշխարհի երկրորդ հզօրագոյն պետութիւնը: Որպէս անդամ Սովետական Միութեան՝ Հայաստան ապրած է իր ամբողջ պատմութեան պայծառագոյն շրջանը: Բարգաւաճում մը տնտեսական, մշակութային, ճարտարարուեստական, գիտական, վերջապէս՝ մարդկային ստեղծագործութեան բոլոր բնագաւառներուն մէջ: Այս ճշմարտութիւնը ամրագրուած պիտի մնայ Հայոց Պատմութեան մէջ: Հաստատուն և անուրանալի: Սովետի փլուզումը մեզ հասցուց այն վիճակին՝ որուն մէջ խելացնոր կը տառապինք երեք տասնամեակէ ի վեր: Այս է ողբերգական Իրականութիւնը, որ ո'չ կարելի է ժխտել՝ ո'չ ալ չքմեղանալ պատասխանատուի փնտռտուքով ասդին-անդին: Այժմ մեր քաղաքական իմացումը կը պահանջէ անմիջական լուսաւորում՝ դիմակայելու համար այն խաւարը, որուն մատնուած ենք ազգովին: Յիշատակեմ քաղաքական ոլորտի յատուկ հետևեալ ճշմարտութիւնները. ա. Որևէ երկիր չունի յաւիտենական բարեկամներ կամ թշնամիներ. միայն՝ յաւիտենական շահեր. այս ասոյթը կը վերագրուի Մեծն Բրիտանիոյ վարչապետ Պալմըրստոնի (1784–1865). բ, Մեծ տէրութիւն մը իր շրջապատը, նոյնիսկ աշխարհը (ԱՄՆ), կը ջանայ ձևակերպել իր շահերուն համընթաց կարգով. գ. Տկար երկիր մը պէտք է ջանայ յարմարիլ աշխարհաքաղաքական փոփոխութիւններուն՝ ըստ իր շահերուն. Կը տեսնուի որ այս երեք ճշմարտութիւններուն մէջ ո'չ զգացումը տեղ ունի, ո'չ ալ անցեալը: Հարցը կը վերաբերի միայն երկրի շահերու սառնասիրտ ու բանական ընկալումին և ապագային: Այն ժողովուրդը, որ որ կը պնդէ թաղուած մնալ անցեալին մէջ՝ անկարող կը դառնայ ապագան կերտելու: Դարաւոր ժամանակներու հոլովոյթով՝ ինչ որ մնաց պատմական Հայաստանէն կը գտնուի աշխարհագրական բաւական աննպաստ գօտիի մը մէջ: Սակայն այս դժբախտութիւնը անցեալին վերածուած է՝ և առիթը դարձեալ ներկայացած է որ վերածուի օրհնութեան: Ռուսատանի հետ յաւիտենական դաշնութիւն, թէկուզ մինչև միաւորում: Այս է միակ ճանապարհը, որ Հայաստանն ու Արցախը պիտի տանի անվտանգութեան և վերանորոգ բարգաւաճումի: Թշուառ,, ընկճուած, անփրկելի հայ ժողովուրդը պիտի դառնայ հզօր և հպարտ: Այսքան պարզ է մեր ճակատագրի տնօրինումը: Իսկ Ռուսաստան-Թուրքիա ենթադրեալ հակահայ դաւադրութիւնը արժանի չեմ նկատեր հերքումի: Տե'ս վերոնշեալ գ. կէտը: